

SZERÉNY SZERELEM

Sokáig tartotta magát irodalmi berkekben is az a vélemény, hogy igazi szerelmes verseket csak férfiak tudnak írni. Olyanokat, amelyeket végig lehet olvasni megrökönyödés, zsebkendő és kételkedés nélkül. A megrökönyödés oka általában a botrány szaga (Milyen szemérmetlen perszóna! Miket mer elárulni mindenki előtt!); a könnyek felszárítása zsebkendővel a szentimentális csapongások miatt; a kételkedés pedig, hogy ez vagy az valóban megtörtént-e, s nem pusztán sajnálatni akarja-e magát egy jobb sorsra érdemes feleség vagy egy elkoptatott szerető? Igaz azonban, hogy kegyetlen búcsúztatókat, elbocsátó széptelen „üzeneteket” valóban csak férfiak tudnak írni, és – jellemző módon – ezen senki sem háborodik föl, sőt, gyönyörködünk képeikben és rímeikben. A hímnak – a közhiedelem szerint – több a joga és ereje egy kapcsolat felmondásához az érzések kihűltével, egy megunt viszony végeztével.

Berényi Rita verseit olvasva (*Szélringató. Elpidia Kiadó, 1998*), eszünkbe sem jut, hogy nő írta. Viszszafogott, csöndes, meditatív. Ha már mindenáron hasonlítani próbáljuk – ez a megszokott magyar gyakorlat –, nekem Nemes Nagy Ágnes szikár, verebetes egyszerűsége, póre gondolatisága merül föl emlékezetemben. A családok marta sebek és zsibbasztó fájdalmak nem demonstrációk, hanem halk megjegyzések, tények finom regisztrálásai. Teljesen mindegy, melyik nem magánya, kivertsége, szenvedése kap szót, ugyanazzal kell megküzdenni, ugyanazt kellene feledni, ugyanúgy lehetne csillapulni – nőnek, férfinak egyaránt. A szemlélhető, tárgyi valóságban a miénkkel rokon emberi lélek szólal meg. Berényi Rita ismeri azt a titkolt világot, mely az érzékszerveinknek nem, csak a teremtő intuíciónak tárja föl rejtekhelyét, csak ő lát bele s emeli ki onnan anyaggá sűrűsödő talányait. Észrevétlenül siklik ki az idő

mértékeiből, jelen, múlt, föltételezett jövő összehúzódik, s időtlenségbe ájult varázshatalommal bírva, emlék, vágy, tapasztalás összeolvad, s új egységet képez.

Berényi Rita nem dübörög az ajtó előtt, nem dörömböl az ablakon, mint akit feltűnési viszketegség készítet, hisztérikus feltöréseknek nyomuk sincs. Ő kopogtat az ablakon. Nem erősen. Határozottan, és kérve. Versei ilyen metsző-esengő zörgetések. Szófukarsága, szikkadt, elhalványuló jelzései – szívszorongató ütemek. Egy csöpp szentimentalizmus sincs a soraiban – bár lefelkelkedik itt-ott, de legyűri őket –, s ezzel éri el az olvasóban fölbuzgó hasogató együttérzést. S hogy ez az összkép alakul ki bennünk, Gergely G. András válogató-szerkesztő munkájának is köszönhető. Ő írta a kötet utószavát is, többet árulva el ennek a költészetnek az összefüggéseiről és dimenzióiról, mint ez a kis, figyelmet kérő méltatás.

Hegyi Béla

Hozzád, ha megyek

küszöbödön túl
nem engedsz,
ahogy az eső is
hiába kopogtat:
zártnak marad ablakod.
Almomban hozzád
ha elmegyek mégis,
ismerős a szobád
küszöbödön túl is.

Ma szeretlek

Holnapot
nem várok.
Mint levelet
az őszi ágtól,
messze pörget
a szél.
Jön új tavasz,
új levél
a fákon.
Emléket idéz.

Magnólia ága

Tél óta árva.
Nincs rügy egyetlen,
tavaszi nap hiába.
Amíg itt vagy,
minden halott ág vég dísz
egy-egy virág.
Szirmok hullanak
pár napig még,
aztán újra csak
árva magnólia ágak.

Irgalom

Szíved apró részén
adj helyet
nekem.
S mint sziklán
a gyér növény,
kivirágzom benne.

Sűrű hóesésben

magam is
hópehely vagyok.
Feleded majd,
hogy nálad jártam.
Apró folt marad
kabátodon.

Szeretők éneke

Soká várlak.
Ha jössz, helyünk
közös nincs.
Sebeidet mégis
gyógyítom.
Utádon
nem lehetek társad:
örzöm lépted,
mint a csillagok.

Nem hull könny

hogy a szeretők énekéből
halk köszöntés maradt,
csak az ég, csak az
nem vigasztalódik.

Sors

Nem kell elköszömnöd!
Utjaid
valahol metszik
az enyémet.